

Mindre korsnäbb

Mindre korsnäbb lever ett kringfläckande liv i jakt på områden med rik kottsättning av gran och tall. Antalet varierar därmed starkt i ett område, och från ett år ha häckat mycket rikligt kan den nästa år saknas helt över stora områden. Antalet varierar också starkt under året. Häckning kan ske under hela året men främst under senvintern — tidig vår.

Rödlistestatus 2015: Livskraftig (LC)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 70 %

2001–2012: stabil/fluktuerande

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 10 Januari – 20 september

Ekologiska krav

Mindre korsnäbben är bunden till barrskog, där den äter i stort sett enbart frön av gran, och i andra hand tall. För häckningen föredrar den glesa skogar, fröträdsställningar, skogliga impediment och liknande. Korsnäbbar i tallskog i Skottland¹ föredrog tätheter på 50–60 träd/hektar. I övrigt verkar inte skogens struktur eller ålder spela så stor roll, så länge det finns rikligt med frösättande kottar. Häckning kan ske under hela året men huvudsakligen i januari–maj (granfrön). Tall utnyttjas främst i samband med klängning medan de regelmässigt öppnar upp grankottar i jakt på fröna. Efter häckningen lämnar de oftast häckningsplatserna och flyttar främst under sommaren till andra områden med goda förutsättningar för häckning. Häckningsplatserna kan under efterföljande år vara belägna med flera hundra mils avstånd. Samma population kan häcka såväl i västra Sibirien som i norra Spanien – korsnäbbarna är extrema i att dra vida omkring på jakt efter riklig kottsättning hos barrträd.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

För att gynna korsnäbbar och flera andra skogsfåglar är följande åtgärder särskilt viktiga:

- Lämna hänsynsträd, särskilt större granar och tallar. Koncentrera gärna dessa i glesa grupper som koncentreras mot hyggets kanter mot kvarvarande uppvuxna bestånd, vid avverkning
- Undvik all underröjning inför gallring och slutavverkning. Avverkning sker idag i hög utsträckning under korsnäbbarnas huvudsakliga häckningstid (januari–maj), men arten kan ha bo under alla årets månader och boplatserna är i praktiken mycket svåra att hitta om man inte eftersöker dem särskilt. I Storbritannien har man rekommenderat ett skyddsavstånd vid skogsbruk på 150–300 m mot häckningar av skotsk korsnäbb.

Foto: PGB P-G Bentz/sturnus.se

---

¹ Art?

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Skogsvårdslagen säger

- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. äldre skog på uddar och öar, äldre hållmarksskog, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, äldre trädbestånd med mycket hänglavar eller död ved, örtrika bestånd på kalkrika marker m.m. (SKSFS 7:17).
- Behåll inslag av gran när tall planteras på skogsmark som tidigare var grandominerad (SKSFS 7:7).

Indikator på skyddsvärd skog

Arten saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Regional tillämpning

Tätheten växlar mycket starkt mellan åren, främst beroende på frösättningen hos gran och tall. Det finns inga kända regionala skillnader som motiverar särskild hantering.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Använd gärna föryngring med fröträd. Fröträdställningar är attraktiva för korsnäbbar.
- Hyggesfritt skogsbruk är positivt eftersom det också ger glesa bestånd med rik kottsättning.
- Återbeskoga om möjligt tidigare grandominerade bestånd med gran.

Lästips

Artfakta för mindre korsnäbb. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100063>. ArtDatabankens webbplats,